



СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕТА

«ОСНОВИ НАКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

Компонент освітньої програми – обов'язкова
(3 кредити)

Освітньо-професійна програма	<u>Декоративне мистецтво та ремесла</u>
Спеціальність	ВЗ «Декоративне мистецтво та ремесла»
Галузь знань	В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Мова навчання	українська
Профайл викладача (-ів)	Малина Валерій Васильович - доцент кафедри декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва, доктор мистецтвознавства, член Спілки художників України https://art-deco.chnu.edu.ua/spivrobitnyky-kafedr-y/malyna-valerii-vasylovych/
Контактний тел.	+380963585167
E-mail:	v.malyana@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=7110
Консультації	П'ятниця з 12:00 до 13:00

АНОТАЦІЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Навчальна дисципліна «**Основи наукових досліджень**» є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми «**Декоративне мистецтво та ремесла**» другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Дисципліна спрямована на формування та поглиблення знань і практичних навичок у сфері науково-дослідницької діяльності, ознайомлення з основними принципами, методами та етапами проведення наукового дослідження, розвиток аналітичного й критичного мислення, а також формування здатності самостійно здійснювати пошук, опрацювання, систематизацію та аналіз наукової інформації у галузі декоративного мистецтва та ремесел.

Зміст дисципліни передбачає опанування основ наукової методології, принципів організації та проведення дослідження, методів збору й аналізу інформації, роботи з науковими та джерельними матеріалами, формування наукової проблеми, визначення мети, завдань, об'єкта і предмета дослідження, обґрунтування методів дослідження та формулювання наукових висновків. Особливе значення приділяється набуттю навичок роботи з фаховою літературою, електронними науковими ресурсами, бібліографічними джерелами, оформлення результатів дослідження та підготовки наукових текстів, що є необхідною складовою виконання кваліфікаційної магістерської роботи.

Мета навчальної дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань і практичних навичок у сфері науково-дослідницької діяльності, розвиток аналітичного, критичного та наукового мислення, здатності самостійно визначати проблему дослідження, здійснювати пошук і критичний аналіз наукової інформації, обирати відповідні методи дослідження, систематизувати та інтерпретувати отримані результати, формулювати обґрунтовані висновки та застосовувати набуті знання під час виконання **кваліфікаційної магістерської роботи**.

Завдання навчальної дисципліни:

- формування системного уявлення про сутність, структуру та основні принципи наукової діяльності;
- ознайомлення з основними етапами організації та проведення наукового дослідження;
- формування навичок визначення актуальності, проблеми, мети, завдань, об'єкта та предмета наукового дослідження;
- ознайомлення з основними загальнонауковими та спеціальними методами дослідження у сфері декоративного мистецтва та ремесел;
- розвиток умінь здійснювати пошук, відбір, опрацювання та критичний аналіз наукової, мистецтвознавчої, історичної та джерельної інформації;
- формування навичок роботи з бібліотечними фондами, електронними каталогами, науковими базами даних та іншими інформаційними ресурсами;
- набуття вмінь систематизувати наукові джерела та формувати бібліографічну базу дослідження;

- формування навичок академічного письма, логічного викладу наукового матеріалу та аргументованого формулювання наукових положень;
- ознайомлення з вимогами до цитування, бібліографічного опису джерел та дотримання принципів академічної доброчесності;
- розвиток здатності аналізувати, узагальнювати та інтерпретувати результати наукового дослідження;
- формування навичок підготовки наукових доповідей, тез, статей та інших форм представлення результатів дослідницької роботи;
- розвиток здатності самостійно обґрунтовувати методологію дослідження відповідно до його мети та поставлених завдань;
- підготовка здобувача до самостійного виконання науково-дослідницької частини кваліфікаційної магістерської роботи.

Пререквізити: Засвоєння навчальної дисципліни «**Основи наукових досліджень**» базується на знаннях, уміннях і навичках, сформованих під час вивчення освітніх компонентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, зокрема «Актуальні питання історії та культури України», «Історія сучасного мистецтва», «Історія декоративного мистецтва Буковини», «Українська мова (за професійним спрямуванням)». Зазначені дисципліни забезпечують необхідну теоретичну, мистецтвознавчу, культурологічну та мовно-комунікативну підготовку для подальшого опанування методології наукового дослідження.

Важливе значення мають сформовані у здобувачів уміння аналізувати мистецькі та культурні явища, працювати з фаховою інформацією, використовувати професійну термінологію, систематизувати матеріал та формулювати власні думки в усній і письмовій формах. Набуті компетентності є основою для опанування методів наукового дослідження, роботи з науковими джерелами, формування дослідницького апарату та підготовки кваліфікаційної магістерської роботи.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	
Тема 1	Наука і наукова діяльність
Тема 2	Методологія наукового дослідження
Тема 3	Методи наукового дослідження у сфері мистецтва

МОДУЛЬ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	
Тема 4	Організація процесу наукового дослідження
Тема 5	Наукова інформація та робота з джерелами
Тема 6	Академічне письмо та оформлення результатів дослідження
МОДУЛЬ 3. НАУКОВА ТВОРЧІСТЬ ТА АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ	
Тема 7	Наукова творчість та презентація результатів дослідження
Тема 8	Академічна доброчесність у науковій діяльності

ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни «**Основи наукових досліджень**» застосовуються різноманітні традиційні та сучасні методи, форми й освітні технології навчання, спрямовані на формування дослідницьких компетентностей здобувачів, розвиток аналітичного, критичного та творчого мислення, набуття навичок самостійного пошуку, опрацювання, систематизації та інтерпретації наукової інформації, а також практичне застосування методів наукового дослідження.

1. Традиційні дидактичні методи та прийоми

Словесні: лекція, пояснення, розповідь, бесіда, дискусія, обговорення, повідомлення, опитування, інструктаж, презентація результатів наукового пошуку та дослідницької роботи.

Наочні: демонстрація схем, таблиць, структур наукового дослідження, зразків наукових текстів, бібліографічних описів, мультимедійних презентацій, інфографіки, наукових публікацій, ілюстративних матеріалів та інших джерел інформації.

Практичні: виконання практичних завдань, аналіз наукових джерел і публікацій, визначення об'єкта та предмета дослідження, формулювання мети й завдань, добір методів дослідження, розроблення структури наукової роботи, пошук і систематизація інформації, підготовка наукових текстів, тез, доповідей та презентацій.

2. Сучасні цифрові та інформаційно-комунікаційні методи й технології

- використання відеолекцій, відеоуроків, навчальних та науково-популярних відеоматеріалів для поглиблення теоретичних знань;
- використання аудіоматеріалів, подкастів та інших цифрових ресурсів як додаткових засобів опрацювання навчального матеріалу та ознайомлення з актуальними науковими дискусіями;
- мультимедійне навчання із застосуванням інтерактивних презентацій, інфографіки, цифрових схем, відеодемонстрацій та засобів візуалізації наукової інформації;

- використання електронних освітніх ресурсів: електронних бібліотек, цифрових каталогів, наукових репозитаріїв, електронних журналів, бібліографічних та науково-інформаційних баз даних;
- застосування дистанційних та змішаних форм навчання із використанням онлайн-лекцій, вебінарів, відеоконференцій, електронних навчальних платформ та цифрових засобів комунікації;
- використання інтерактивних онлайн-інструментів для проведення опитувань, тестування, обговорень, спільного опрацювання матеріалів та представлення результатів дослідження;
- використання цифрових інструментів спільної роботи для підготовки, редагування, рецензування та обговорення наукових матеріалів у режимі реального часу.

3. Проблемно-пошукові та дослідницькі методи

- проблемне навчання – постановка наукової проблеми, аналіз різних підходів до її розв'язання та формування власної аргументованої позиції;
- дослідницький метод – самостійний пошук, відбір, аналіз, систематизація та інтерпретація наукової інформації;
- метод проєктів – розроблення та поетапне виконання індивідуального науково-дослідного проєкту;
- метод аналізу наукових джерел – критичне опрацювання наукових праць, статей, монографій, каталогів, архівних матеріалів та інших джерел;
- кейс-метод (Case study) – аналіз конкретних дослідницьких ситуацій, наукових текстів, методологічних проблем та прикладів мистецтвознавчих досліджень;
- метод портфоліо – систематичне накопичення, структурування та представлення результатів індивідуальної дослідницької діяльності здобувача.

4. Інтерактивні методи навчання

- робота в парах та малих групах;
- мозковий штурм;
- дискусії та дебати;
- колективне обговорення проблемних питань;
- взаємне рецензування та обговорення результатів дослідницької роботи;
- презентація та публічне обговорення результатів власного дослідження;
- моделювання ситуацій наукової комунікації;
- рольові та ситуаційні вправи, пов'язані з підготовкою наукової доповіді, аргументацією дослідницької позиції та відповідями на запитання;

5. Методи самостійної та дослідницької роботи:

- самостійний пошук, опрацювання та аналіз наукової літератури, фахових публікацій та інших інформаційних джерел;
- робота з електронними науковими базами даних, бібліотечними каталогами та інформаційними ресурсами;

- виконання самостійної роботи у формі есе, реферату, презентації, доповіді, аналітичного повідомлення та інших форм опрацювання навчального матеріалу;
- опрацювання та систематизація наукових джерел за визначеною тематикою, визначення основних наукових підходів і напрямів дослідження;
- формулювання проблеми, мети, завдань і висновків наукового дослідження, опрацювання та узагальнення отриманої інформації.

Застосування зазначених форм, методів та освітніх технологій забезпечує поєднання теоретичної підготовки з практичною дослідницькою діяльністю, сприяє формуванню у здобувачів здатності самостійно визначати наукову проблему, формулювати мету й завдання дослідження, здійснювати пошук та критичний аналіз джерел, обирати й обґрунтовувати методи дослідження, систематизувати та інтерпретувати отриману інформацію, формулювати науково обґрунтовані висновки й презентувати результати власної дослідницької роботи.

Опанування дисципліни також спрямоване на підготовку здобувачів до виконання наукової складової кваліфікаційної магістерської роботи, самостійної дослідницької діяльності та дотримання принципів академічної доброчесності.

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Методи контролю

1. Поточний контроль передбачає перевірку засвоєння матеріалу в процесі вивчення дисципліни:
 - *Усний контроль*: обговорення питань на лекціях та семінарах, індивідуальне або фронтальне опитування щодо теоретичних аспектів наукових досліджень та методів;
 - *Письмовий контроль*: виконання самостійних робіт, написання термінологічних диктантів, наукових есе, рефератів, самоконтроль та взаємоперевірка результатів;
 - *Тестовий контроль*: використання стандартизованих тестів для оцінки знань у системі електронного навчання (наприклад, Moodle) з тематики методології та методики наукових досліджень.
2. Рубіжний контроль проводиться наприкінці змістового модуля: *письмові контрольні роботи або автоматизоване тестування у системі Moodle для оцінки засвоєння ключових методів, принципів та прийомів наукових досліджень*.
3. Підсумковий контроль (максимально – 40 балів) проводиться у формі екзамену, який охоплює весь обсяг навчального матеріалу з дисципліни та оцінює сформовані компетенції у проведенні наукових досліджень.

Форми контролю

- Індивідуальний контроль: кожен студент виконує завдання самостійно, демонструючи рівень власного розуміння методів та організації наукових досліджень;

- Груповий контроль: студентські групи тимчасово поділяються на підгрупи для спільного виконання науково-дослідницьких завдань, з можливістю отримання однакових або різних завдань для порівняння результатів;
- Фронтальний контроль: завдання пропонуються всій групі для оцінки загального рівня засвоєння методології досліджень та виявлення прогалин у знаннях;
- Взаємний контроль: студенти перевіряють роботи один одного, що сприяє розвитку критичного мислення та підвищує зацікавленість у дослідницькій діяльності;
- Самоконтроль / програмований контроль: студенти самостійно перевіряють правильність виконання завдань, використовуючи методичні матеріали та електронні ресурси, що сприяє формуванню навичок самостійного аналізу та оцінки результатів наукової роботи.

Підсумковий контроль – екзамен

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Критерії оцінювання поточного контролю

Максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за одне практичне заняття, — 4 бали.

4 бали, «відмінно» — здобувач повністю, логічно та обґрунтовано розкриває питання практичного заняття; демонструє глибоке розуміння навчального матеріалу та вільне володіння науковою термінологією; уміє застосовувати теоретичні положення під час виконання практичних завдань; аргументовано відповідає на запитання, наводить доречні приклади; активно бере участь в обговореннях, дискусіях та роботі в групі.

3 бали, «добре» — здобувач правильно розкриває основний зміст питання, демонструє достатній рівень знань та розуміння матеріалу; правильно застосовує теоретичні положення під час виконання практичних завдань; допускає окремі неточності або незначні помилки; відповідає на основні запитання; бере участь в обговоренні та виконанні групових завдань.

2 бали, «задовільно» — здобувач неповно розкриває зміст питання, демонструє фрагментарне розуміння навчального матеріалу; допускає суттєві неточності у відповідях та використанні наукової термінології; практичне завдання виконано частково або з помилками; потребує додаткових пояснень; участь в обговоренні недостатньо активна.

1 бал, «незадовільно» — здобувач демонструє поверхове розуміння теми, не може належно обґрунтувати відповіді; допускає значні помилки; практичне завдання виконано частково, неправильно або без належного обґрунтування; не бере активної участі в обговоренні.

0 балів — здобувач не виконав практичне завдання, не підготувався до заняття або не брав участі у відповідному виді навчальної діяльності.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за один вид самостійної роботи, — 4 бали.

4 бали, «відмінно» — здобувач самостійно та в повному обсязі виконав завдання; продемонстрував глибоке опрацювання навчального матеріалу; використав достатню кількість **релевантних фахових наукових джерел**; здійснив їх аналіз, систематизацію та узагальнення; матеріал викладено логічно, послідовно та аргументовано; сформульовано обґрунтовані висновки; робота відповідає встановленим вимогам щодо змісту та оформлення.

3 бали, «добре» — здобувач самостійно виконав завдання та достатньо опрацював навчальний матеріал; використав фахові джерела, однак їх аналіз і узагальнення є недостатньо повними; робота має логічну структуру та загалом відповідає встановленим вимогам; наявні окремі неточності, незначні помилки або недостатньо обґрунтовані висновки.

2 бали, «задовільно» — завдання виконано частково; матеріал опрацьовано поверхово; використано обмежену кількість джерел або недостатньо здійснено їх аналіз; у роботі наявні суттєві змістові та/або оформлювальні помилки; висновки є неповними або недостатньо обґрунтованими; робота потребує доопрацювання.

1 бал, «незадовільно» — завдання виконано в незначному обсязі або з істотними помилками; навчальний матеріал опрацьовано поверхово; відсутній належний аналіз фахових джерел; висновки не відповідають змісту роботи; робота не відповідає основним вимогам до виконання самостійного завдання.

0 балів — самостійну роботу не виконано, роботу не подано або її зміст не відповідає поставленому завданню.

Критерії оцінювання підсумкового контролю

Форма проведення — письмова: виконання та подання індивідуального науково-дослідного завдання у формі письмового наукового дослідження.

Максимальна кількість балів за підсумковий контроль – 40 балів.

Підсумкове науково-дослідне завдання виконується здобувачем самостійно за темою, пов'язаною з напрямом професійної підготовки, декоративним мистецтвом та ремеслами або тематикою майбутньої кваліфікаційної магістерської роботи.

Виконання письмового наукового дослідження спрямоване на закріплення та практичне застосування знань, умінь і навичок, набутих під час вивчення навчальної дисципліни, а також на підготовку здобувача до самостійного виконання наукової складової кваліфікаційної магістерської роботи.

Письмове наукове дослідження повинно містити:

1. *тему дослідження;*
2. *обґрунтування актуальності теми;*
3. *визначення проблеми дослідження;*
4. *об'єкт і предмет дослідження;*

5. мету та завдання дослідження;
6. визначення та обґрунтування методів дослідження;
7. аналіз наукової літератури та джерельної бази;
8. основний текст дослідження з аналізом, систематизацією та узагальненням опрацьованого матеріалу;
9. висновки відповідно до поставленої мети та завдань;
10. список використаних джерел, оформлений відповідно до встановлених вимог;
11. за необхідності – ілюстративний матеріал, таблиці, схеми та додатки.

Рекомендований обсяг письмового наукового дослідження – 10–15 сторінок основного тексту без урахування списку використаних джерел та додатків.

Під час оцінювання підсумкового науково-дослідного завдання враховуються: актуальність та обґрунтованість теми; логічність структури дослідження; правильність визначення наукового апарату; відповідність методів меті та завданням дослідження; якість добору й аналізу наукових джерел; самостійність виконання роботи; рівень аналізу та узагальнення матеріалу; аргументованість висновків; дотримання принципів академічної доброчесності та вимог до оформлення наукової роботи.

Підсумкова оцінка, як показник результатів вивчення навчальної дисципліни, складається із сумарної кількості балів за **поточне оцінювання – 60 балів** та **підсумковий контроль (залік у формі письмового науково-дослідного завдання) – 40 балів**, за 100-бальною університетською шкалою.

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні освітнього компонента регламентовано чинними документами ЧНУ:

- «Кодекс академічної доброчесності та етики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»
<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti-ta-etyky-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yurii-fedkovycha/>
- «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича»
<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyivlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yurii-fedkovycha/>
- «Політика використання штучного інтелекту в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича»
<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polityka-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-v-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yurii-fedkovycha-zi-zminamy-zatverdzhenyi-vchenoiu-radoiu-chnu-imeni-yurii-fedkovycha/>

Використання здобувачами освіти інструментів штучного інтелекту (ШІ) під час виконання навчальних завдань:

- допускається за умови дотримання принципів академічної доброчесності (здобувач освіти несе відповідальність за зміст, достовірність і результати поданої роботи, а у разі використання ШІ зобов'язаний зазначити факт і спосіб його застосування);
- не допускається використання ШІ як заміни самостійного виконання завдань або з метою порушення вимог академічної доброчесності;
- додаткові обмеження чи вимоги щодо використання ШІ *можуть визначатися* викладачем в освітньому процесі для конкретних видів навчальної діяльності відповідно до особливостей дисципліни.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Офіційний вебсайт. URL: <https://www.nbuv.gov.ua/>
2. Наукова періодика України. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <https://journals.uran.ua/>
3. Електронний каталог Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/>
4. Національний репозитарій академічних текстів. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://nrat.ukrintei.ua/>
5. Український інститут науково-технічної експертизи та інформації (УкрІНТЕІ). Офіційний вебсайт. URL: <https://mon.gov.ua/ua/ministerstvo/pro-ministerstvo/direktorati/direktorat-innovacij-ta-transferu-tehnologij/ukrayinskij-institut-naukovo-tehnichnoyi-ekspertizi-ta-informaciyi>
6. Національний репозитарій Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/>
7. Google Scholar. Пошукова система наукової літератури. URL: <https://scholar.google.com/>
8. Crossref. Міжнародний реєстр наукових публікацій та цифрових ідентифікаторів DOI. URL: <https://www.crossref.org/>
9. JSTOR. Цифрова бібліотека наукових публікацій, книг та першоджерел у галузі гуманітарних наук, мистецтвознавства та культури. URL: <https://www.jstor.org/>
10. DOAJ (Directory of Open Access Journals). Міжнародний каталог наукових журналів відкритого доступу. URL: <https://doaj.org/>

Покликання на робочу програму освітнього компонента